

NOTULEN

VAN HET

verhandelde in de zittingen

DER

SYNODE

VAN DE

Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland,

gehouden te UTRECHT,
in het kerkgebouw der Christ. Geref. Gemeente aldaar,
op 22, 23 en 24 Juli 1902.

RENKEMA — Utrecht.

Aan de Synode ging vooraf een ure des gebeds, gehouden in het kerkgebouw der Christelijke Gereformeerde Gemeente te Utrecht op Maandagavond 21 Juli 1902, waarin de Voorzitter der vorige Synode, Ds. P. J. M. de Bruin, predikant te Apeldoorn, vooringing en sprak naar aanleiding van Ps. 74 : 20a.

NOTULEN

van het verhandelde in de zittingen der Synode van de
Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland,
gehouden te Utrecht,
in het kerkgebouw der Christelijke Geref. gemeente aldaar,
op 22, 23 en 24 Juli 1902.

Zitting van Dinsdag 22 Juli 1902.

ART. I. Nadat op uitnoodiging van *Ds. P. J. M. de Bruin*, Voorzitter der jongste Synode, door de vergadering Ps. 119 : 3 gezongen is, leest *Z. Eerw. Ephes. 1* voor en heet de vergadering welkom.

Naar aanleiding van het voorgelezen hoofdstuk wijst *Ds. de Bruin* er op, dat het niet voor de eerste maal is, dat de Synode hier samenkomt. „Voor de tiende maal is thans onze Kerk in Synode te Utrecht vergaderd. Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn. Vele weldaden zijn in dat tiental jaren genoten. Klein, zeer klein waren wij in getal, toen wij op 20 Juli 1892 voor het eerst te Utrecht samenkwamen om te besluiten in de mogendheid des Heeren het werk Gods van 1834 voort te zetten. Veel hebben wij sedert dien tijd doorleefd. Van de broederen, die zich toen aan de spits stelden, zijn slechts een drietal hier tegenwoordig: de beide Docenten en ouderling *Renkema*. Ook *br. Schouten*, de ouderling van Teuge, bij ons allen zoo geliefd, is niet meer. De Heere spaarde nog onzen Nestor, *br. Schotel*. Ziende op al de weldaden, die de Heere gaf, en dat te midden van zooveel strijd, mogen wij wel uitroepen: „Het zijn de goedertierenheden des Heeren dat wij niet vernield zijn!”

„En thans weer zal deze Synode voor gewichtige en moeilijke

vragen geplaatst worden (o. a. de zaken der Theologische School), zoodat wij zoozeer de leiding en voorlichting des Heiligen Geestes zullen behoeven. Die Geest echter — wij hoorden het zooeven uit het u voorgelezene hoofdstuk aan de Efeziërs — is de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijne kennis; door Hem ontvangen wij verlichte oogen des verstands, en waar Hij verworven is voor de gemeente Gods door Hem, die uit de dooden is opgewekt en gezet aan de rechterhand des Vaders in den Hemel, daar willen wij dan ook, gelijk de Apostel Paulus. naderen in onze gebeden tot den God van onzen Heere Jezus Christus, den Vader der heerlijkheid, om de leiding van dien door Christus verworven Geest af te smeeken. Zullen wij dat te vergeefs doen? Neen, roepen wij uit. Die Christus, de Verwerfer van den Geest der wijsheid en kennis, is der Gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen, ja, die gemeente is Zijn lichaam en de betrekking tusschen Hoofd en lichaam is zóó nauw, dat de gemeente de vervulling is desgenen die alles in allen vervult, zoodat, met eerbied gezegd, Christus Zijne gemeente zoo heerlijk acht en zoo teeder mint, dat Hij Zichzelve eenigermate voor onvolkomen houdt, wanneer Hij niet met haar is vereenigd ten volle. Het Hoofd kan niet buiten het lichaam, dat Hij kocht met Zijn bloed; en dat geeft ons grond en moed, om bij zoo gewichtigen arbeid als ons thans wacht, het oog naar boven te heffen en te smeeken om de voorlichting van den Geest des Vaders, die ook uitgaat van den Zoon en aan de Kerk des Heeren gegeven wordt."

Daarna vereenigde zich de vergadering bij monde van *Ds. de Bruin* in het gebed in den Naam van Hem, aan ~~Wien~~ alle dingen door den Vader onderworpen zijn.

Akt. 2. Nadat *Ds. de Bruin* de vergadering in het gebed was voorgegaan om des Heeren zegen over de Synodale Vergadering af te smeeken, werden de lastbrieven gelezen, waarbij bleek, dat de volgende afgevaardigden wettig vertegenwoordigd waren:

van de *Classis Leeuwarden*: Ds. J. Bos Hzn., Ds. G. Oosterhuis, Oud. P. Bulthuis, Oud. F. van Dijk

- (Oud Tj. Visser en Oud. W. Kamminga waren afwezig en hadden geen secundi gezonden);
- van de *Classis Zwolle*: Ds. A. Jansens. Ds. M. Schouten, Ds. R. E. Sluiter, Oud. G. Terstege. Oud. J. Docter, Oud. A. Hoonhorst;
- van de *Classis Utrecht*: Ds. H. M. v. d. Vegt, Ds. H. J. L. de Vries, Ds. T. A. Bakker, Oud. G. Renkema Ezn., Oud. W. Vermeer, Oud. J. van Twillert;
- van de *Classis Dordrecht*: Ds. Ph. J. Wessels, Ds. J. A. v. Drunen, Ds. W. F. v. d. Kodde, Oud. Candel, Oud. v. d. Wetering, Oud. Visser;
- van de *Classis 's-Gravenhage*: Ds. Js. Wisse Czn., Ds. J. L. Jaspers, Ds. G. Klumper, Oud. Nederlof, Oud. S. v. Kleef, Oud. 't Hart;
- van de *Classis Haarlem*: Ds. H. Janssen, Ds. J. Schotel, Ds. A. v. d. Heijden, Oud. G. Yskes, Oud. C. Kloosterboer, Oud. A. S. Sluiter;
- van de *Classis Apeldoorn*: Ds. P. J. M. de Bruin, Ds. J. v. d. Vegt, Oud. H. Frugte, Oud. E. Kruitbosch, Oud. H. W. Kappers, Oud. A. Jansen.

De *Voorzitter* wijst er op, dat dergelijke verzuimen als nu in de afvaardiging der *Classis Leeuwarden* plaats vonden, niet behooren voor te komen; indien men, ongerekend onvoorziene omstandigheden, vooraf weet dat men niet ter vergadering zal *kunnen* komen, waarom laat een *primus* of *secundus* zich dergelijke afvaardiging dan welgevallen?

ART. 3. Verkiezing van een moderamen

Gekozen worden: Ds. Ph. J. Wessels als *Voorzitter*, Ds. J. Bos Hzn. als *Vice-Voorzitter*, Ds. P. J. M. de Bruin als *Adjunct-Scriba* (Oud. Renkema is *Permanent-Scriba* der Synode).

Art. 1. Ds. *Wessels* aanvaardt het voorzitterschap met een kort woord en zegt o. a.: „De Heere roept ons allen thans tot de gewichtige taak de zaken van de Kerke Gods te behartigen, de zaken van die Kerk, welke door Christus met Zijn bloed is gekocht, gelijk zij door den Vader verordineerd en door den H. Geest is toegebracht.

„Geve de Heere ons te zamen in éénen geest te arbeiden voor Zijn Koninkrijk en pal te staan in Zijne kracht tegenover al den strijd en den tegenstand, die door velerlei geesten der dwaling ook in onzen tijd wordt veroorzaakt. Is de Kerk van Christus, zooals wij die thans mogen vertegenwoordigen, nog klein en als een nachthutje in den komkommerhof en als een verlatene stad, zoodat niemand er naar vraagt, toch zal de Heere haar bewaren en behoeden dag en nacht, zoodat de vijand haar niet zal vretreden. Hij zal haar, dwars door allen strijd heen, doen doorbreken en uitbreiden.

„De Kerk des Heeren is hier op aarde eene strijdende, om eens, van alle vijanden verlost, in den Hemel te zijn de triumfeerende. Daar zullen alle vijanden buiten en alle vrienden binnen zijn. Dan zal de Groote Koning verschijnen tot eeuwige blijdschap der Zijnen, tot schrik voor Zijne vijanden. Dat zal, geliefde broeders! het eind van den strijd, de dag harer kroning zijn. Geen inwoner zal daar zeggen: ik ben ziek, en God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen.”

Na eene opwekking om samen te bidden om de leiding des Heeren in de liefde en in den vrede, opdat alles bevorderlijk zij aan de eere Gods en het heil Zijner duurgekochte Kerk, legde de Voorzitter de behoeften der Kerk en die der vergadering aan den genadetroon neêr.

ART. 5. De *Voorzitter* roept een hartelijk welkom toe aan br. Casper Thijms, die ter Synode aanwezig is om de groete der gemeente te Lodi (Noord-Amerika) over te brengen.

ART. 6. De *Voorzitter* vraagt de vergadering instemming met de belijdenis onzer Kerk.

ART. 7. De Notulen der jongste Synode worden gelezen en goedgekeurd. Den Scriba wordt de dank der Synode gebracht.

ART. 8. Bepaald wordt, dat de zittingen der Synode zullen worden gehouden van 9 tot 4 uur en van 7 tot 9¹/₂ uur.

P a u z e .

waarbij *Ouderling Sluiter* een zegen vraagt over de te gebruiken ververschingen.

ART. 9. Nadat Ps. 89 : 8 gezongen is en *Oud. A. Jansen* is voorgegaan in 't gebed, worden de werkzaamheden hervat.

ART. 10. De *Voorzitter* leest voor een attest van den Kerkeraad van Lodi betrekkelijk br. *Thijms*. Br. *T.* spreekt er zijne blijdschap over uit in het midden dezer Synode te mogen zijn en zoo gastvrij te zijn ontvangen. Hij deelt daarop het een en ander mede aangaande de gemeente Lodi en een paar naburige gemeenten van de Reformed Congregation, die met 't Kerkverband der Holl. Christ. Geref. Kerk in Noord-Amerika gebroken hebben, en verzoekt een paar vragen tot de Synode te mogen richten, waarop hij gaarne een antwoord zal ontvangen.

Nadat br. *T.* verlof heeft bekomen die vragen ter tafel te brengen, zegt hij :

a. Hoe handelt men het voorzichtigst met het aannemen van leden, die uit eene andere Kerkgemeenschap willen overkomen ?

b. Hoe te handelen met spiritisten, die zich bij de gemeente willen voegen ?

Op de eerste vraag wordt door de Synode verwezen naar het desbetreffend besluit onzer Synode van 1893, dat aldus luidt :

„Betrekkelijk de wijze van aanneming van lidmaten uit de Gereformeerde Kerken, wordt aangenomen dat men daarmede, voor zoover het lidmaten uit de vroegere Christ. Geref. Kerk betreft, naar omstandigheden zal han-

delen, zoodat men hen, die uit de vroegere Christ. Geref. Kerk ter zelfder plaatse overkomen en bij de Gemeente zich willen aansluiten, geene bepaalde belijdenis des geloofs zallaten afleggen, maar alleen de redenen, die tot aansluiting drijven, degelijk zal onderzoeken.

„Vooral in dezen tijd zal men daarin voorzichtiglijk handelen, ook omdat de ervaring reeds leerde, dat in de Kerken A geene attestaties voor onze gemeenten worden verstrekt. Uit de vroegere Doleerende Kerken daarentegen zal men geene leden aannemen dan na degelijk onderzoek en na belijdenis in 't midden der gemeente.”

Op de 2de vraag antwoordt de Synode, dat spiritisten natuurlijk geen lid der gemeente mogen zijn, als zijnde het spiritisme door Gods Woord veroordeeld.

Nu vraagt br. *Thijms* of de gemeente Lodi en de genoemde 2 andere gemeenten in Noord-Amerika niet in die mate met de Christ. Geref. Kerk kunnen samenleven, dat zaken, die voor die gemeenten te moeilijk zijn, hier ter Synode kunnen worden gebracht, n.l. tot het vragen om advies.

Ds. H. M. v. d. Vegt meent dat dit niet mogelijk is. *Oud. Renkema* ziet niet in waarom men aan dat eenvoudig verzoek niet zou kunnen voldoen, waarbij en waardoor men zich tot niets verbindt. Ook *Ds. de Bruin* zegt, dat in correspondentie treden zonder meer (en zulks duidelijk omschreven) z. i. zeer wel mogelijk is. Ook *Doc. v. Lingen* spreekt in gelijken zin en stelt daarna voor: De Synode verklaart op de vraag van br. *Thijms* uit Lodi, dat indien er zaken in de gemeente aldaar zijn, waarin van ons raad gewenscht wordt, men zich tot onze Synode kan wenden, welke wel niet weigeren zal zooveel mogelijk inlichting te geven.

Dit voorstel wordt met algemeene stemmen aangenomen.

ART. 11. Besloten wordt aan H. M. de Koningin het volgende telegram te verzenden :

„Aan H. M. de Koningin.

De Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk, vergaderd te Utrecht, brengt Uwe Majesteit door dezen haar welkomstgroet bij Uwer Majesteits terugkomst in het Vaderland.

De Synode dankt God voor Uwer Majesteits genadige herstelling uit zoo ernstige krankheid.

Onder betuiging harer eerbiedige hulde aan Uw Koninklijk Huis, U en Uw Vorstelijken Gemaal Gods rijken zegen toebiddend,

De Synode voornoemd :

(w. g.) PH. J. WESSELS, Voorzitter

„ G. RENKEMA EZN., Scriba.”

ART. 12. *Oud. Sluiter* doet, nu het vervolg van de notulen der vorige Synode, n.l. dat der vergaderingen in comité, zal worden voorgelezen, het voorstel, dat ambtsdragers, die niet als afgevaardigden ter Synode zijn, toch de vergaderingen in comité zullen mogen blijven bijwonen.

Ds. v. d. Heijden verklaart zich tegen dit voorstel en leest eene desbetreffende meening van de Docenten der Theol. School te Kampen voor uit de Acta Synodi der Christ. Geref. Kerk, gehouden in 1869 te Middelburg. Dit stuk luidt als volgt :

„In de laatstgehouden Synode te Amsterdam, in 1866, is volgens Art. 78 aan de Docenten der Theol. School opgedragen, om tegen de eerstvolgende Synode een gemotiveerd advies uit te brengen over de rechtskwestie: of de Synode het recht heeft om, wanneer zij het in bijzondere gevallen noodig oordeelt, den toegang tot hare Vergadering ook voor Leeraars en Ouderlingen der Kerk te sluiten ?

Daar bij deze vraag geene beoordeeling gevorderd wordt van het besluit der laatstvoorige Synode, waardoor Leeraars

en Ouderlingen, die niet tot de Synode behoorden, in het bewuste geval uit de vergaderplaats verwijderd werden, zoo moet de bedoelde vraag beantwoord worden buiten betrekking tot de omstandigheid, welke aanleiding gegeven heeft om haar voor te stellen.

We hebben hier alleen op de beginselen en voorschriften der Gereformeerde Kerk acht te geven. Deze Kerk heeft een Presbyteriaansch Synodaal bestuur. Alle Leeraren zijn derhalve in waardigheid en gezag aan elkander gelijk en geen Ouderling is boven andere Ouderlingen geplaatst; in de kerkregering hebben Leeraren en Ouderlingen gelijke macht, en iedere Gemeente met hare opzieners staat in vereeniging met de andere Gemeenten: alle gezamenlijk zijn één lichaam.

Deze vereeniging maakt geen inbreuk op de vrije onbelemmerde beweging der leden of der afzonderlijke gemeenten. Hetgeen tot de gemeente in het bijzonder behoort en door haar afgedaan kan worden, mag niet verder worden gebracht. Wat men met eenstemmig bij eene gemeente beslissen kan, of tot meer gemeenten betrekking heeft, moet in eene vergadering van vele, of zoo noodig van alle gemeenten behandeld worden. Van daar de Klassen, Provinciale Vergaderingen en Synode; welke laatste de openbaring is der vereeniging van al de gemeenten in ons land. In de meerdere vergaderingen kunnen evenwel niet alle Leeraren en Ouderlingen zich laten vinden, omdat door zulke algemeene samenkomsten de plaatselijke belangen te veel lijden zouden, en de omslachtige en moeilijke behandeling der zaken een groot gedeelte der opzieners verhinderen zou de bediening te vervullen. Gelijk daarom blijkens de Hand. der Apostelen 15 : 2 eenigen uit de gemeente door de anderen, toen het vereischt werd, afgezonderd werden, zoo heeft de Gereformeerde Kerk aangenomen, dat de Klassen, Provinciale Vergaderingen en Synoden uit afgevaardigden bestaan zullen, opdat door dit middel, als door vereenvoudiging, eenige weinigen uit naam

en in het belang van velen zaken, die hun opgedragen zijn, behandelen zullen. Deze afgevaardigden hebben alleen keurstemmen; evenwel krijgen zij door de afvaardiging geen hooger rang noch meerdere macht dan degenen, die hen gezonden hebben; waarom zij steeds van geloofsbriefven en instructiën voorzien moeten zijn (Kerk. van Dordr. (Art. 33). Ook hebben in de Klassen de Predikanten ter plaatse, waar er meer dan één zijn, allen te zamen het recht om in deze vergadering te verschijnen, en wordt alsdan aan ieder van hen keurstem toegekend, uitgezonderd slechts, gelijk van zelve spreekt, in zaken die hunne personen of gemeente in het bijzonder betreffen. (Art. 42) Waarbij nog moet in het oog gehouden worden, dat men in de meerdere vergaderingen niet behandelen mag dan hetgeen in de mindere niet afgehandeld kan worden, of dat tot de gemeenten der meerdere vergaderingen gezamenlijk behoort (Art. 30). Uit dit alles is het, dunkt ons, duidelijk, dat wie in de Gereformeerde Kerk eene meerdere vergadering, hetzij Klasse, Provinciale Vergadering of Synode aanschouwt, het oog vestigt op eene vereeniging van opzieners, die wel met hunne medebroeders gelijken rang hebben, als dienaren van den Koning der Koningen, maar die hunne medebroeders vertegenwoordigen, het vertrouwen hunner zenders genieten, zich dienstbaar gesteld hebben om te verrichten wat hun opgedragen is, en derhalve dienaren zijn van hunne mededienaren. Zullen zij uit hunne vergaderingen hen verwijderen, die tot hunne zenders behooren? Zoo men bij de *gewone* zaken hieraan dacht, zou men geheel in strijd staan met de beginselen en voorschriften der Gereformeerde Kerk. Zal men dan in *bijzondere* gevallen den toegang voor Leeraars en Ouderlingen tot meerdere Vergaderingen, en dus ook tot de Synode, niet mogen sluiten? Zoo deze bijzondere gevallen geen betrekking hebben op de besluiten der mindere vergaderingen, of eenige zaak betreffen, waarvan de bekendmaking nadeelig kan zijn, dan moet tegen eene ontijdige,

noodelooze en schadelijke openbaarmaking gewaakt worden. Aan de wijsheid eener vergadering, wier leden het vertrouwen hunner zenders genieten, moet worden overgelaten te handelen gelijk zij bij *bijzondere* zaken nuttig of doelmatig oordeelt. Zij heeft derhalve de bevoegdheid hare vergadering in de bedoelde gevallen te sluiten. Altoos evenwel moeten hare leden bedenken, dat zij verantwoording schuldig zijn aan hen, van wie zij hunne zending tot de meerdere vergadering hebben ontvangen, terwijl wederkeerig zij, die hunne medebroeders hebben afgevaardigd, in de gelegenheid gesteld worden, zoodra hun verslag van het verrichte gegeven wordt, van het verhandelde kennis te nemen, om alsdan naar bevind van zaken zich te gedragen.

(w. g.) S. v. VELZEN.

„ A. BRUMMELKAMP.

„ H. DE COCK.”

MIDDELBURG, 16 Juni 1869.

„Op grond van dat advies, dat door de Kerk is aangenomen en waar altijd naar gehandeld is, moet ik ten stelligste tegen het voorstel van br. Sluiter getuigen”, zegt *Ds. v. d. Heijden*. „In dit advies wordt duidelijk tegen eene ontijdige, noodelooze en schadelijke openbaarmaking gewaarschuwd en gezegd, dat iedere vergadering in bijzondere gevallen de bevoegdheid bezit om den toegang tot haar voor alle niet-leden te sluiten. De afgevaardigden naar elke vergadering bezitten toch (behooren althans te bezitten) het volste vertrouwen van hunne zenders, en aangezien zij zich dienstbaar stelden om te verrichten, wat hun is opgedragen, zijn zij daarmede ook de verantwoordelijke personen geworden, zoowel wat betreft de behandeling der zaken als het geheim van bijzondere gevallen. Het gaat toch billijkheidshalve niet aan om in comité-vergaderingen ook personen, die in dien zin niet verantwoordelijk zijn, toe te laten, aangezien daardoor niet alleen de beteekenis van het comité, maar ook de verantwoordelijkheid der afgevaardigden verloren gaat, terwijl

men door er op aan te dringen dat ook niet-leden der vergadering de comité-vergaderingen zullen bijwonen, eigenlijk aan de afgevaardigden een bewijs van wantrouwen geeft. Daarom bevel ik der Synode aan het „comité” in den strengsten zin van het woord te handhaven, echter zóó, dat de afgevaardigden op de eerstvolgende mindere vergadering aan hunne zenders verslag en verantwoording daarvan schuldig zijn. Daartoe dient dan ook weer die mindere vergadering in comité te gaan, opdat langs dien weg op de meest verantwoordelijke wijze ter kennis der geheele kerk worde gebracht wat op hare vergaderingen is geschied en zij behoort te weten, zonder dat er gevaar bestaat, dat alles straffeloos op de straten van Askelon wordt verteld”.

Ds. Schouten, Ds. J. v. d. Vegt, Ds. v. Drunen en Ds. de Bruin stemmen met het door Ds. v. d. Heijden gesprokene in.

Ds. Wisse zegt, dat er over deze zaak zelfs niet gestemd mag worden.

De Synode verklaart zich daarna met bijna algemeene stemmen tegen het voorstel-Sluit.

De voornoemde Notulen worden alsnu voorgelezen en goedgekeurd.

Daarna vergadert de Synode weer in 't openbaar.

ART. 13. De *Penningmeester* van de Kas voor de Opleiding en der Kas voor Em.-predikanten, pred.-weduwen en -weezen brengt verslag uit over 't verstreken boekjaar.

ART. 14. Ook de *Penningmeester* der Kas voor de Theol. School geeft, bij monde van *Ds. de Bruin*, verslag over dat jaar.

ART. 15. Verslag van de werkzaamheden der Synodale Commissie in 't afgelopen jaar.

ART. 16. Ingekomen is een brief uit Ulrum en protesten uit Maassluis, Rotterdam, Aarlanderveen, Groningen, Lutten.

Een nieuw verzoek van den bond van Christ. Geref. Zondagschoolvereeningen te Delft wordt door *Oud. 't Hart* toegelicht. Uit die toelichting blijkt, dat de Bond zedelijken steun verzoekt van de Kerk, inzonderheid van de predikanten in het schrijven van tractaatjes, enz.

Nadat *Ds. v. d. Vegt Jr.* aan de bespreking op en 't besluit

van de jongste Synode in deze zaak heeft herinnerd, spreekt de Synode uit, dat zij zich houdt aan dat ten vorigen jare genomen besluit.

In zake de vraag van Ulrum of bij het peremptoir examen ook naar roeping en genadestaat van den candidaat mag worden onderzocht, wijst *Ds. de Bruin* op de alinea uit Art. 4 der D. K., waar uitdrukkelijk is bepaald, dat „de examinatie of onderzoeking beide der leer en des levens“ zal zijn en dus ook roeping en genadestaat betreft.

ART. 17. De zitting wordt geëindigd met gebed van *Oud. Kloosterboer*.

A v o n d z i t t i n g .

ART. 18. Na 't zingen van Ps. 84 : 3 en gebed van *Oud. Kappers* worden de werkzaamheden hervat.

ART. 19. In zake het protest—Lutten wordt eene Commissie van rapport benoemd, bestaande uit *Ds. Bakker*, *Ds. Schouten*, *Oud. Candel* en *Oud. Hoonhorst*.

ART. 20. Als commissie van rapport voor 't protest Aarlanderveen worden benoemd: *Ds. v. d. Heijden*, *Ds. H. M. v. d. Vegt* en *Oud. Sluiter*.

ART. 21. Het protest van *J. Smit* te Groningen tegen de classis Leeuwarden kan niet in behandeling worden genomen omdat het niet langs kerkelijken weg tot de Synode kwam.

ART. 22. In zake het protest van *J. Smit* te Leeuwarden wordt besloten den protesteerende te berichten, dat hij zich tot de e.k. classis-vergadering zal kunnen wenden om zijne zaak nader te verdedigen.

ART. 23. Het protest --Rotterdam tegen een besluit van de classis Dordrecht wordt door *Oud v. Kleef* toegelicht. Het protest geldt het doopen van een kind te Sliedrecht door *Ds. v. Drunen*, welke doop door den Rotterdammer Kerkeraad was geweigerd.

Oud. Candel zegt, dat op de jongste classis-vergadering van Dordrecht geadviseerd is, dat het kind te Sliedrecht kon wor-

den gedoopt, met den kerkeraad van Sliedrecht als doopgetuigen, doch dat met den vader (die \pm 2 jaar te Rotterdam vertoefde zonder zijne attestatie in te leveren) moet worden gehandeld over het veronachtzamen van zijn lidmaatschap. *Ds. v. d. Kodde* en *Ds. v. Druen* ontkennen, dat de bepaling omtrent doopgetuigen is gemaakt. *Oud. Visser* daarentegen verklaart, dat die bepaling wel aan 't besluit der classis Dordrecht was toegevoegd.

Doc. v. Lingen adviseert, dat de Synode zal uitspreken, dat de Kerkeraad van Sliedrecht *berispenswaardig* gehandeld heeft. Aldus wordt besloten.

ART. 24. Als commissie van rapport inzake Maassluis worden benoemd: *Ds. Schotel*, *Ds. J. v. d. Vegt*, *Ds. Janssen* en *Oud. Kappers*.

ART. 25. Als commissie voor het nazien der boeken van den Penningmeester der Kas voor Opleiding en die voor Em.-predikanten, predikantsweduwen en -weezen worden gekozen: *Ds. v. d. Kodde*, *Ds. Bakker* en *Oud. v. Kleef*.

ART. 26. Verkiezing van een curator voor *Ds. de Bruin*, die aan de beurt van aftreding is. *Ds. de Bruin* wordt herkozen met 35 stemmen. (*Ds. H. Janssen* verkreeg 3 stemmen). Als secundus wordt gekozen *Ds. H. Janssen*.

ART. 27. Gevraagd wordt — naar aanleiding van het in de Notulen medegedeelde — of de predikant in de classis Dordrecht, die den eed tegen de Simonie niet zou hebben afgelegd, daaraan reeds heeft voldaan.

De classis Dordrecht erkent nog niet aan de opdracht der Synode te hebben voldaan.

Ds. van Druen deelt mede, dat hij, vóór hij bij de Christ. Geref. Kerk behoorde, wel een soortgelijken eed heeft afgelegd, maar er geen bezwaar in ziet thans den eed tegen de Simonie af te leggen.

Ds. v. Druen legt alsnu dien eed af.

ART. 28. Nadat Ps. 25 : 4 is gezongen, wordt de vergadering met dankgebed van *Ds. Schouten* gesloten.

Zitting van Woensdag 23 Juli 1902

ART. 29. Na het zingen van Ps. 25 : 5 wordt de vergadering met gebed van *Ds. Sluiter* geopend.

ART. 30 In behandeling komt het protest –Aarlanderveen.

Ds. H. M. v. d. Vegt rapporteert dat in zake het protest des Kerkerads van Aarlanderveen tegen de opheffing der royeering van het lidmaat N. J., geëischt door de Cl. 's Gravenhage, de motieven voor dat besluit der Classis overwogen zijn en daaruit is gebleken dat de Classis niet anders kon noch mocht besluiten, en wel om de volgende redenen :

- a. de royeering is niet geschied naar de Kerkorde ;
- b. de royeering heeft plaats gehad in weerwil van de verklaring van dat lidmaat, dat *alleen* zwakte haar belette en nog belet ter kerk te komen, in welke verklaring de Kerkeraad heeft berust ;
- c. dat niettegenstaande die berusting de Kerkeraad, zonder genoemd lidmaat daarna te bezoeken, haar een schrijven zond (alleen door den scriba des Kerkerads ondertekend) waarin haar werd medegedeeld, dat zij ophield voortaan lid der gemeente Aarlanderveen te zijn.

Daarom spreekt de commissie uit, dat de Classis geheel naar behooren heeft besloten, te meer waar zij uit de verstrekte geneeskundige attesten bevestiging heeft gekregen van de verklaringen van het lidmaat N. J.

Nadat *Ds. Klumper* en *Doc. van Lingen* deze zaak nader hebben besproken en de diaken Kraan, door den kerkeraad van Aarlanderveen gezonden, is gehoord, besluit de Synode het besluit der Classis 's-Gravenhage te handhaven door in te stemmen met de conclusie van het rapport.

ART. 31. Aan de orde komt nu het punt van de agenda :

De Classis verzoekt der Synode, de bepaling dat een leeraar minstens een jaar in eene gemeente zal moeten werkzaam geweest zijn eer hij naar eene andere gemeente wordt be-

roepen, in dien zin te wijzigen, dat voor één twee jaar gelezen worde.

(Instructie van de Classis 's-Gravenhage.)

Ds. Wisse licht dit voorstel toe en wijst er op, in hoeveel moeilijkheden en kosten eene gemeente wordt gebracht door het spoedig vertrek van haar leeraar. En, zegt *Ds. W.*, als de ernst van het ambt op het hart is gebonden, is men niet zoo gauw met heengaan.

Ds. de Bruin zou liever de geheele bepaling zien vervallen, en de bepaling dat de roepende gemeente ook de reiskosten betaalt door de binnen een jaar van haar leeraar beroofde gemeente een jaar te voren gemaakt, tot 2 jaar desnoods uitbreiden, doch moet vooral waarschuwen tegen het binden van den Geest des Heeren.

Oud. Kloosterboer wil aan genoemde bepaling toegevoegd zien de woorden: „tenzij de nood anders vereischt.”

Oud. Renkema wijst op de rekbaarheid van het begrip *nood* en vraagt: wie zal uitmaken wat in dergelijk geval *nood* of *geen nood* mag heeten?

Ds. Janssen zegt: hoe meer wetten, hoe meer overtreding.

Ds. Schouten ondersteunt de meening van *Ds. Wisse*.

Ds. H. M. v. d. Vegt wijst op de bezwaren, die zoodanige bepaling legt op predikanten, die in hun gemoed gedrongen worden te vertrekken.

Besloten wordt daarna bij de bestaande bepaling te blijven, welke bepaling der Synode van 1849 aldus luidt:

„De korte bediening van eene gemeente strijdt tegen haar welbegrepen belang; hierom worden de Herders en Leeraars vermaand, hunne gemeente niet zonder volstreckte noodzakelijkheid spoedig te verlaten. Oordeelen zij evenwel binnen het jaar te moeten vertrekken, dan zullen zij de onkosten teruggeven, die door de gemeente, om hen te verkrijgen, gemaakt waren.” Zie Art 10 der kerkorde 1618 en 1619. Synode 1849 pag. 38. 1854, pag 70.

ART. 32. De volgende instructies komen nu in behandeling:

„De Classis adviseert der Synode inzake de verzorging van

weduwen van oefenaars (Syn. 1901) te besluiten, de twee broeders-oefenaars der Christ. Geref. Kerk, die reeds sedert jaren in die kerk arbeiden, te doen deelen in de rechten van ondersteuning naar het Reglement van Em. Pred., Pred.-Wed. en -Weezen der Chr. Geref. Kerk."

(van de Classis Utrecht).

„De Classis adviseert inzake het bedoelde bij Art 46 der Not. van de Synode van 1901, dat door de Synode eenige vergoeding verleend worde, indien het noodig is, aan de weduwen van die voorgaande ouderlingen (oefenaars), welke, met toestemming van de Kerk, langer dan 25 jaar in de *geheele* Chr. Geref Kerk gediend hebben”.

(van de Classis Apeldoorn).

„De Synode make inzake de verzorging der weduwen van de oefenaars (Art. 46 der Syn. Notulen van 1901) *geene* bepaling, maar dringe bij de gemeenten, die het laatst door die broeders bediend zijn, er op aan de stoffelijke belangen der nagelaten weduwen in liefde te gedenken.”

(van de Classis Zwolle).

„De Synode besluite, dat leerende ouderlingen, zoomede derzelve weduwen en weezen, desgevorderd door de Kerk onderhouden worden; doch niet uit de thans bestaande kas voor Em. Pred., Pred.-Wed. en -Weezen, maar langs een anderen weg, zoo die te vinden mocht zijn.”

(van de Classis Leeuwarden).

„De Classis adviseert dat de ondersteuning van weduwen en weezen van ouderlingen die een „stichtelijk woord” in de gemeente gesproken hebben, een strikt gemeentelijk belang blijve.”

(van de Classis Dordrecht.)

Namens de Classis Utrecht licht *Ds. H. M. v. d. Vegt* toe, namens de Classis Apeldoorn *Ds. de Bruin*, namens de Classis Zwolle *Ds. Sluiter*, namens de Classis Leeuwarden *Ds. Bos* en namens de Classis Dordrecht *Ds. v. d. Kodde*, terwijl *Ds. Janssen* mededeelt, dat de Classis 's Gravenhage—Gouda deze zaak niet

tot een algemeen kerkelijk belang wenschte te maken, doch haar strikt gemeentelijk te houden.

Ds. Wisse wijst er op, dat het *beginsel* moet gehandhaafd, dat de Kas voor Em.-predikanten, Pred.-Wed. en -Weezen alleen *predikantsweduwen* geldt.

Ds. de Bruin wijst er op dat het besluit alleen ééne weduwe zou gelden.

Oud. Sluiter wijst er op, dat de 2 broeders, in deze zaak betrokken, ook rustend kunnen worden.

Oud. Renkema dient het volgende voorstel in :

„De Synode spreekt uit, dat de weduwen van de twee broeders, die heel de Kerk sedert jaren dienden, door de Kerk zoo noodig zullen worden gesteund, waarfoe de Synodale Commissie de noodige maatregelen zal nemen.”

Ds. Wisse zegt met het voorstel- *Renkema* in te stemmen. Ook *Ds. Schouten* en *Oud. Sluiter* steunen het.

Het voorstel- *Renkema* wordt daarna aangenomen.

P a u z e ,

waarbij *Ds. Bos* een zegen vraagt over de te gebruiken ververschingen.

ART. 33. De werkzaamheden worden hervat, nadat Ps. 86 : 3 gezongen en door *Doc. v. Lingen* gebeden is.

ART. 34. Voorlezing wordt gedaan van een telegram van dank van H. M. de Koningin van den volgenden inhoud :

„Hare Majesteit de Koningin draagt mij op, Hoogstderzelve bijzonderen dank over te brengen voor de goede wenschen en eerbiedige hulde door U namens de Synode aangeboden.

(w. g.) Adjudant van dienst :
VAN TETS.”

ART. 35. Aan de orde komt het volgende punt der agenda :

Aan de Synode wordt voorgesteld, een algemeene Weezenkas op te richten om in voorkomende gevallen elkander te steunen.

(Van de Classis 's-Gravenhage).

Ds. Wisse licht dit voorstel toe en zegt, dat het der Classis 's-Gravenhage bekend is, dat sommige gemeenten zelf de weezenverzorging reeds ter hand namen, maar dat de Classis evenwel meent, dat een algemeene kas, hoewel zij ook haar *tegen* heeft, veel voor heeft inzonderheid met het oog op de geringe finantieele draagkracht van vele kleine gemeenten.

Oud. v. Kleef geeft door een voorbeeld aan hoe z. i. de gemeenten, als zij in zulk een geval komen, zich van hunne roeping moeten kwijten.

Oud. Nederlof stemt met *Oud. v. K.* in en verklaart zich tegen een algemeene kas.

Oud. v. Dijk wijst er op dat het onderhoud van weezen een tak van diaconalen arbeid is en de zaak dus eigenlijk niet op de Synode thuis behoort. Ook *Oud. JJskes* meent, dat elke gemeente voor hare weezen moet zorgen. *Ds. H. M. v. d. Vegt* is dezelfde meening toegedaan, en zegt dat ook z. i. deze zaak gemeentelijk moet blijven.

Ds. Wisse bestrijdt die meening. *Ds. Schouten* wil deze zaak terugzenden naar de Classes, opdat op een volgende Synode de Classes desbetreffend rapporteeren. *Oud. Sluiter* deelt mede, dat ook de gemeente Amsterdam een weezenkas heeft. Hij meent, dat de verzorging der weezen gemeentelijk moet blijven. *Oud. Kloosterboer* leest een besluit van de Synode van '57 voor, dat ook gemeentelijke en niet algemeene kerkelijke verzorging bedoelt.

Besloten wordt daarna: de Synode oordeelt het niet raadzaam een algemeene weezenkas te stichten.

ART. 36. De commissie inzake het protest—Lutten rapporteert, dat dit protest loopt over de grensregeling tusschen de gemeenten Lutten en de Krim.

De gemeente Lutten vraagt aan de Synode eene grensscheiding aan te geven tusschen deze gemeente en die van de Krim,

overeenkomstig het verzoek aan de Classis Zwolle gedaan, maar door die Classis niet ingewilligd, daar plaatselijke omstandigheden die inwilliging onmogelijk maken.

De aanleiding tot dit verzoek was dat een lid, dat zich bij de gemeente de Krim heeft gevoegd, en naar de vroeger vastgestelde grensregeling bij Lutten behoort, naar den thans bestaanden toestand en volgens den kerkeraad van de Krim bij die gemeente zou behooren. Lutten beweert het togendeel. *Ds. Sluiter* licht deze zaak toe en meent, dat het ondoenlijk is tusschen die gemeenten een juiste grensregeling te maken.

Overeenkomstig dat gevoelen (en de meening der Commissie) besluit de Synode het besluit der Classis te bekrachtigen.

ART. 37. De Commissie benoemd voor 't nazien der boeken van den Penningmeester der Kassen rapporteert bij monde van *Ds. Bakker* dat de boeken in de beste orde zijn bevonden. Den Penningmeester wordt de dank der Synode gebracht.

ART. 38. Het protest uit Maassluis tegen een besluit der Classis 's-Gravenhage komt aan de orde. Op advies van *Doc. v. Lingen* wordt besloten in comité te gaan.

Namens de Commissie rapporteert *Ds. Schotel*.

De Synode neemt, na discussie, de conclusie van het rapport der Commissie aan.

ART. 39. *Doc. v. Lingen* deelt der Synode mede, dat hij zijn ontslag vraagt als Docent der Theol. School.

Met nadruk vragen sommige broeders, inzonderheid *Ds. H. M. v. d. Vegt*, *Ds. v. L.* zich toch nog te willen beraden.

ART. 40. De vergadering wordt met dankgebed van den Voorzitter gesloten.

Avondzitting.

ART. 41. Na het zingen van Ps. 119 : 17 en gebed van *Ds. v. d. Heijden* worden de werkzaamheden hervat.

ART. 42. Aan de orde van behandeling zijn de volgende punten der agenda :

„De Classis Utrecht adviseert der Synode inzake den verkoop van sterken drank in het klein bij wijze eener tapperij (Synode 1901), te besluiten krachtige handhaving en zoo noodig nadere omschrijving van art. 178, blz. 129. Syn. Dordrecht 1879, dat aldus luidt:

„De Synode acht het noodig al de besturen en de leden ernstig op te wekken, acht te geven op, en met alle kracht te werken ter beteugeling, zoo mogelijk ter uitroeijing, van de drankzonde.“

(van de Classis Utrecht.)

„Inzake de verkoopers van sterken drank houde de Synode zich aan het desbetreffend Synodaal besluit van 1879 “

(van de Classis Leeuwarden.)

„De Classis adviseert inzake Art. 50 der Not van de Synode van 1901, zoodanige personen niet als lid aan te nemen, doch die reeds lid zijn te dulden; maar men wende alle pogingen aan om hen van dat beroep af te brengen.“

(van de Classis Apeldoorn.)

„De Synode besluite, dat kroeghouders in geen geval lid der Christ. Geref. Kerk mogen zijn.“

(van de Classis Haarlem.)

„De Classis adviseert der Synode nogmaals den nadruk te leggen op de bepaling der Synode van 1879 (bldz. 91 van het Kerkelijk Handboekje) aangaande het misbruik van sterke dranken.“

(van de Classis Zwolle.)

„De Classis oordeelt, dat geen verkoopers van alcoholische dranken lid der Christ. Geref. Kerk mogen zijn.“

(van de Classis Dordrecht.)

Ds. Bakker licht de instructie Utrecht toe onder mededeeling, dat in zijne gemeente een kroeghouder *lid* is en dit de aanleiding was waarom ten vorigen jare deze zaak ter Synode werd gebracht. Had hij geweten, dat de Synode onzer Christ. Geref. Kerk reeds in den jare 1879 besloot, de drankzonde te beteugelen, en zoo mogelijk uit te roeien, dan had hij deze

instructie ingetrokken, daar zij volkomen in art. 178 Synode Dordt. 1879 wordt beantwoord.

De Synode versta mij wel; 't is onze bedoeling niet, onze Chr. Ger. Kerk met hare leden tot eene afdeeling te vormen van den Geref. Geheelonthoudersbond of propaganda te maken voor de drankbestrijding, maar of de leden der gemeente, die eene herberg, tapperij of kroeg uitoefenen, niet kerkelijk behandeld en desnoods geweerd moeten worden als leden van de Christ. Geref. Kerk. Een lid der gemeente, die geregeld eene herberg, tapperij of kroeg bezoekt, of die zich schuldig maakt aan misbruik van sterken drank, moet kerkelijk behandeld worden; kan en mag een lid zichzelf en zijne woning dan ongehinderd beschikbaar stellen tot den verkoop van sterken drank, waardoor des naasten geestesvermogens worden bedwelmend en gekrenkt, waardoor onze naaste naar lichaam en ziel wordt verwoest, waardoor men de schuld wordt van des menschen zedelijken dood? Er moeten herbergen zijn, maar een kind des Heeren kan dat bedrijf niet uitoefenen.

Over tappers en kroeghouders acht spr. het niet noodig één woord te spreken. Z. Eerw. verwacht dan ook, dat deze Synode het niet overlate aan den plaatselijken kerkeraad om te handelen naar bevind van zaken, maar dat zij besluite krachtige handhaving en stipte naleving van art. 178 Synode Dordt. 1879, alinea 1, dat aldus luidt:

„De Synode acht het noodig al de besturen en de leden ernstig op te wekken, acht te geven op, en met alle kracht te werken ter beteugeling, zoo mogelijk ter uitroeijing, van de drankzonde.”

Ds. Janssen zegt, dat de Classis Haarlem onderscheid maakte tusschen kroeghouders en slijters, m. a. w. tusschen verkoopers „bij 't glaasje” en per maat.

Doc. v. Lingen deelt iets uit zijne ervaring mede en spreekt als zijne meening uit, dat geen drankverkooper of -verkoopster Gods goedkeuring kan wegdragen.

Nadat nog *Ds. Bos*, *Oud. Candel*, *Oud. Visser*, *Oud. v. Kleef* en *Oud. Terstege* hunne gedachten over dit punt hebben doen hooren, wordt besloten te blijven bij het bepaalde van de Synode van 1879.

ART. 43. Een candidaat tot den Dienst des Woords, die de roeping eener gemeente aangenomen heeft, doch bij het classicaal examen wordt afgewezen, stelle de gemeente andermaal in de gelegenheid hare keuze uit te spreken, om te weten of de gemeente bij haar eerste keuze wil blijven of wel dat de beroeping als vervallen is te beschouwen.

(Van de Classis Utrecht.)

Ds. H. M. v. d. Vegt licht deze instructie toe en wijst op een onlangs voorgekomen geval

Ds. Wisse maakt de opmerking, dat het vroeger wel geen wet maar toch regel was, dat in dergelijk geval en candidaat en gemeente vrij van elkander werden geacht

Nadat nog *Oud. Yskes*, *Ds. v. d. Kodde*, *Oud. Renkema*, *Oud. Sluiter* en *Ds. Schouten* over deze zaak hunne meening hebben gezegd, wordt het voorstel van *Ds. v. d. Kodde* aangenomen om te bepalen, dat candidaat en gemeente verbonden blijven, tenzij en candidaat en gemeente met onderling goedvinden de beroeping als vervallen willen achten.

ART. 44. De Synode spreke uit, dat een beroepsbrief dient onderteekend te zijn door alle kerkeraadsliden, zoowel door de onderlingen als door de diakenen.

(Van de Classis Utrecht.)

Brede discussie wordt over dit voorstel gevoerd, waaraan *Oud. Yskes*, *Oud. Candel*, *Ds. Jansens*, *Ds. v. Drunen*, *Oud. Sluiter* en *Ds. de Bruin* deelnemen.

Ds. Wisse zegt desgevraagd als zijne meening, dat alleen Voorzitter en Scriba van den Kerkeraad hebben te onderteekenen: al de overige handteekeningen zijn illustratie.

Overeenkomstig dat advies van *Ds. Wisse* wordt besloten de instructie—Utrecht niet aan te nemen.

ART. 45. De Synode wijzige de samenstelling der Commis-

sie bedoeld in Art. 49 der D. K., in dien geest, dat daarin voortaan geene zitting hebben Curatoren der Theol. School.

(*Van de Classis 's-Gravenhage.*)

Ds. Wisse licht dit voorstel toe.

Ds. J. v. d. Vegt wijst er op, dat het examen ter Classis een ander karakter heeft dan dat voor het Curatorium, zoodat het zeer goed mogelijk is dat bij het eerstgenoemde examen anders wordt gestemd dan bij het laatstbedoelde. Hij waarschuwt daarom tegen het bindende dezer instructie.

Ook *Ds. Schouten* ziet er geen bezwaar in, dat Curator en Deputaat in één persoon vertegenwoordigd zijn.

Ds. Janssen wil alleen de *wenschelijkheid* van het in de instructie bedoelde door de Synode zien uitgesproken,

Nadat *Ds. Wisse* nog heeft gezegd, dat de intentie van het voorstel is, dat men voor de toekomst voorzichtig zij, wordt het voorstel—*Janssen* aangenomen en dus door de Synode uitgesproken, dat het wenschelijk is, dat geen Curatoren zitting hebben in de Commissie bedoeld in Art. 49 D. K.

ART. 46. Na het zingen van Ps. 100 : 4 wordt deze vergadering met dankgebed van *Ds. Wisse*.

Zitting van Donderdag 24 Juli 1902.

ART. 47. De vergadering wordt met het zingen van Ps. 25 : 2 en gebed van *Ds. de Bruin* geopend.

ART. 48. Door den Secretaris van het Curatorium *Ds. de Bruin* wordt het volgende kort verslag van den toestand der Theologische School gegeven :

„Ons verslag van den toestand der Th. School kan ditmaal kort zijn. De studie der studenten was bevredigend en allen konden, zij het dan ook twee met een herexamen, tot hoogere studie bevorderd worden. Drie studenten legden hun candidaatsexamen af en werden beroepbaar gesteld. Ditmaal maakten Curatoren eene kleine wijziging in de

wijze waarop de examina gehouden worden, door n.l. de litterarische examina een week vroeger te doen plaats hebben. Deze wijziging heeft en docenten en curatoren goed voldaan, daar er nu meer tijd was om zich aan de examens te wijden.

Wat de docenten betreft, deze werden dit jaar zeer beproefd. Doc. v. Lingen moest eene ernstige operatie ondergaan, doch mocht door 's Heeren goedheid boven bidden en denken spoedig weer opgericht worden, hoewel Z.Eerw. sedert dien zich veel zwakker gevoelt, weshalve de begeerte naar ontslag bij Z.Eerw. eene ernstige reden van overdenking uitmaakt. Nog altijd hopen wij dat dit nog niet zal geschieden.

Ook Doc. Wisse werd zwaar beproefd en leed veel, doch kon bij dat alles zijne lessen nog voortzetten. Ook thans mogen wij met blijdschap zeggen, dat er toenemende herstelling gezien wordt. Dat lijden echter bij zooveel arbeid, was aanleiding dat de Kerkeraad van 's-Gravenhage een schrijven tot het Curatorium richtte, waarop curatoren thans met een voorstel ter Synode komen, om n.l. het tractement van Doc. Wisse van f 500 op f 1000 te brengen. Ds. Wessels zal dit voorstel nader toelichten, nadat vooraf het schrijven van den Haagschen Kerkeraad zal voorgelezen zijn.

Vervolgens deelt het Curatorium mede, dat volgens rooster Ds. de Bruin als primus en Ds. H. Janssen als sec. curat. aan de beurt van aftreding zijn. Het Curatorium stelde volgens besluit der Synode van 1901 thans een 2-tal candidaten: primi: Ds. P. J. M. de Bruin en Ds. H. Janssen; secundi: Ds. M. den Boer en Ds. H. Janssen.

De School eischt voortdurend de zorg der Kerk. Binde de Heere dat belang op uw harte en bestrale de Koning der Kerk U met Zijn licht om ten goede voor kerk en school te beslissen.

(w. g.) P. J. M. DE BRUIN, Secretaris."

Naar aanleiding van dit verslag wordt het voorstel om het

traktement van Ds. Wisse van f 500.- op f 1000. te brengen in bespreking gebracht.

De *Voorzitter* en Ds. de *Bruin* lichten het toe en verdedigen het.

Doc. v. Lingn wijst er op, dat zeker niemand beter dan hij in staat is te beoordeelen hoeveel er noodig is om in de theologische vakken les te geven zooals het behoort. Ds. Wisse is met zooveel arbeid overladen, dat het onmogelijke door hem moet geschieden. Een inkomen van f 1000.- voor zooveel lessen in zoovele vakken is nog ver, heel ver beneden hetgeen hem daarvoor toekwam.

Ds. Schouten wijst er op, dat indien dit voorstel wordt aangenomen, een dergelijk voorstel tot verhooging niet meer zal voorkomen.

Ds. Sluiter wil, dat Ds. Wisse de gemeente 's-Gravenhage loslate.

Ds. Bos wijst op het onmogelijke daarvan, ook met het oog op finantiële toestanden.

Ds. Wisse maakt nader duidelijk, dat het hem niet mogelijk is thans de gemeente te den Haag los te laten.

Het voorstel om met ingang van 1 Sept e.k. het traktement van Ds. Wisse op f 1000.— te bepalen, wordt met algemeene stemmen aangenomen

ART. 49. *Doc. v. Lingn* vraagt het woord en deelt mede, dat hij het verzoek om nog aan de T. S. te blijven 8 dagen in beraad wil nemen Dit wordt goedgevonden.

De *Voorzitter* richt daarop een ernstig woord met vriendelijke beden om toch te blijven tot *Doc. van Lingn*.

ART. 50. De Synode wijzige het besluit omtrent de wijze, waarop leden uit andere kerkgenootschappen in onze Kerk kunnen worden opgenomen, in dien zin, dat (na getrouw onderzoek omtrent de beweegredenen van aansluiting, omtrent betwiste leerstellingen, enz) er vrijheid blijft die leden al of niet openbare belijdenis te doen afleggen.

(*Instructie van de Classis Zwolle*).

Ds. Schouten wijst er op, dat vóór 1892 die verplichting niet bestond, maar aan de Kerkeraden was overgelaten al of niet openbare belijdenis te vragen. Hij wil geen bepaling voor iederen Kerkeraad, doch alleen vrijstelling waar tegen die openbare belijdenis bezwaar is, dus opheffing van de *verplichting*.

Oud. Renkema vraagt of sedert 1892 de toestanden der Christ. Geref. Kerk zooveel zijn veranderd, dat men *nu* overbodig keurt wat in 1892 noodzakelijk werd geacht, dan wel of de toestanden in de „Geref. Kerken“ en in de N. H. Kerk zoozeer zijn verbeterd, dat men nu niet meer noodig acht openbare belijdenis te vorderen van leden, die uit die kringen tot ons overkomen. Hij meent, dat iemand die *weet* waarom hij zich bij de Christ. Geref. Kerk voegt, zich ook niet zal schamen in 't openbaar voor de gemeente te belijden. dat hij zich bij dat verachte hoopsken schaart.

Ds. de Bruin wil tot de bepaling van 1851 terugkeeren.

Oud. Terstege wil de eenvormigheid opheffen. *Ds. Sluiter* stemt daarmede in.

Ds. J. v. d. Vegt meent, dat wij, indien wij bedoelde leden zonder openbare belijdenis opnemen, daardoor het kerkgenootschap, dat zij verlieten, erkennen.

Ook *Ds. H. M. v. d. Vegt* wil de verplichting handhaven.

Ds. v. d. Heijden pleit eveneens voor die handhaving.

Oud. Sluiter zegt zich bij 't woord van *Oud. Renkema* aan te sluiten.

Ds. Janssen verklaart zich mede voor de handhaving der bestaande bepaling.

Ds. Klumper wil opheffing dier bepaling.

Ds. Wisse adviseert de bepaling ts behouden.

Besloten wordt de bepaling van 1893 te handhaven.

ART. 51. Voortaan worde 4-maal per jaar Classicale vergadering gehouden.

(*Instructie van de Classis 's Gravenhage.*)

Ds. Wisse licht dit voorstel toe.

Oud. Yskes wijst op de kosten, die de vergaderingen noodwendig vorderen.

Ds. Schouten wijst er op, dat nu de gemeenten nog zoover uit elkaar liggen en de afgevaardigden vrij ver moeten reizen, 3 maal wenschelijker is dan 4 maal. Ook *Ds. Bos* en *Ds. J. v. d. Vegt* meenen dit.

Besloten wordt bij de bestaande bepaling te blijven, d. w. z. 2 maal per jaar of zoo noodig 3 maal per jaar class. vergadering te houden.

ART. 52. Een vraag over de berichten van den Penningmeester omtrent de ontvangst der collecten wordt door *Ds. Bos* beantwoord en toegezegd, dat die opgaven wekelijks in „de *Wekker*” zullen worden gegeven.

ART. 53. Vraag over de opzending van attestaties van de eene naar de andere gemeente.

(*Classis Haarlem.*)

Oud. Yskes wijst er op, dat het geval zich heeft voorgedaan dat een lid geene attestatie meebracht en naar de Geref. Kerk ging. Had de kerkeraad der gemeente vanwaar dit lid kwam, attestatie opgezonden, dan was dit niet gebeurd.

Ds. H. M. v. d. Vegt wil dat de attestaties van Kerkeraad aan Kerkeraad worden gezonden en dat ze niet aan de leden worden medegegeven. Ook *Ds. Wisse* acht dit noodig en bewijst dit met voorbeelden. *Ds. v. d. Heijden* en *Oud. Candel* zijn van hetzelfde gevoelen.

Besloten wordt dat de attestatiën van Kerkeraad aan Kerkeraad zullen worden gezonden en niet aan de leden zullen worden medegegeven.

ART. 54. „De Synode wekke de onderscheidene Classes op tot getrouwe Kerkvisitatie volgens D. K.” Deze opwekking wordt voor kennisgeving aangenomen.

ART. 55. Besloten wordt het volgend jaar weer Synode te houden.

ART. 56. *Oud. IJskes* vraagt inlichtingen over het optreden van den heer v. d. Bijl in de gemeente te Delft. *Ds. Wisse* geeft dienaangaande inlichtingen.

ART. 57. De *Voorzitter* spreekt een slotwoord en dankt, nadat Ps. 79 : 7 gezongen is, den Heere, de Kerk en de ver-

gaderde broeders in het gebed Hem aanbevelend. Ook richt de Voorzitter een hartelijk woord van afscheid tot br. Thijms. Daarna wordt door *Ds. Bos* namens de Synode een woord van dank tot den President gericht voor diens leiding der vergadering.

Nadat op verzoek van *Ds. Bos* nog Ps. 72 : 11 gezongen is, gaat de vergadering uiteen.

BIJLAGEN.

Bijlage A.

Verslag van den Penningmeester voor
de Kas der Opleiding.

CLASSES.	GEMEENTEN.	BEDRAG DER COLLECTEN.		
		1901.	1902.	TOTAAL
LEEUWARDEN.	Leeuwarden	f 9, -	f 10, -	f 19, -
	Steenwijk	" 5, -	" 4,25	" 9,25
	Groningen	" 7,65	" 7,51	" 15,16
	Harlingen	" 4,85	" 5, -	" 9,85
	Suawoude	" 1,50 ⁵	" 2,20	" 3,70 ⁵
	Emmer-Compascuum	" —, -	" —, -	" —, -
	Midwolda	" 2,55	" 2,80	" 5,35
	Ulrum	" 6,49 ⁶	" 5,68 ⁵	" 12,18
	Valthermond	" 3,36	" 3,92	" 7,28
	Mui merwoude	" 2,95	" 2,30 ⁵	" 5,25 ⁵
	Assen	" 2,55	" 1,40	" 3,95
Smilde	" 2,90 ⁵	" —, -	" 2,90 ⁵	
	Samen	f 48,81 ⁵	f 45,07	f 93,88 ⁵
ZWOLLE.	Zwolle	f 15,77 ⁵	f 9,20	f 24,97 ⁵
	Nieuw Leusen	" 3,25	" —, -	" 3,25
	Nieuw-Amsterdam	" —, -	" —, -	" —, -
	Vroomshoop	" —, -	" —, -	" —, -
	Almeloo	" 3,92	" 7,79	" 11,71
	Kampen	" 7,91	" 8,33	" 16,24
	Lutten	" 3, -	" 3,22 ⁵	" 6,22 ⁵
	de Krim	" 4,15	" 5,70	" 9,85
	Elburg	" 3,66 ⁵	" 5,28	" 8,94 ⁵
	Enschede	" 21,08	" 16,62	" 37,70
Zwartsluis	" 2,90	" —, -	" 2,90	
	Samen	f 65,65	f 56,14 ⁵	f 121,79 ⁵
APELDOORN.	Apeldoorn	f 18,15	f 14, -	f 32,15
	Hatterm	" 1,32	" —, -	" 1,32
	Harderwijk	" 4,75	" 6,14	" 10,89
			" 7,35	" 23,68 ⁵
			" 5,41 ⁵	
	Ainhem	" 15,50	" 6,20	" 21,70
	Wageningen	" 2,01	" —, -	" 2,01
	Teuge	" 8,38 ⁵	" 6,65	" 15,03 ⁵
	Deventer	" 2,03	" 1,64	" 3,67
Aalten	" 11,10	" 18, -	" 29,10	
Doesburg	" —, -	" —, -	" —, -	
	Samen	f 63,24 ⁵	f 65,42 ⁵	f 128,67

CLASSE.	GEMEENTEN.	BEDRAG DER COLLECTEN		
		1901.	1902.	TOTAAL
DORDRECHT.	Dordrecht	f 25,50	f 18,—	f 43,50
	Zierikzee	20,25 ^a	30,25	50,50
	's Gravendeel	16,—	12,13	28,13
	Sliedrecht	3,—	7,60	10,60
	O.-Beierland	8,15	9,35	17,50
	Dussen	5,25	4,25	9,50
	Barendrecht	3,94	—	3,94
	Vlissingen	4,33	3,06	7,39
	's Gravemoer	5,37	8,—	13,37
	Samen	f 91,79 ^a	f 92,64	f 184,43 ^a
UTRECHT.	Utrecht	f 21,74	f 21,46	f 43,20
	Culemborg	2,—	2,30	4,30
	Amersfoort	4,56	4,11	8,67
	Woerden	—,—	—,—	—,—
	Baarn	—,—	—,—	—,—
	Noordeloos	28,68	17,55	46,23
	Bunschoten	21,12	20,15	41,27
	Zeist	8,22	7,75	15,97
	Veenendaal	—,—	2,45	2,45
Samen	f 86,32	f 85,80	f 172,12	
's GRAVENHAGE.	's Gravenhage	f 44,02	f 33,45	f 77,47
	Rotterdam	11,33	21,82 ^b	33,15 ^b
	Gouda	5,72	5,42	11,14
	Delft	6,42	4,05	10,47
	Schiedam	—,—	—,—	—,—
	Maassluis	3,65	5,—	8,65
	Aarlanderveen	1,95	2,07	4,02
	Boskoop	7,22 ^b	6,03 ^b	13,26
	Alphen-Oudshoorn	8,63	—,—	8,63
	Nieuwpoort	3,99 ^b	4,30	8,29
Samen	f 92,94	f 86,25 ^a	f 179,19 ^b	
HAARLEM.	Haarlem	f 21,91	f 21,74 ^c	f 43,65 ^c
	Zaandam	35,—	8,55	43,55
	Urk	9,45 ^c	8,75	18,20
	Amsterdam	6,60	43,06	49,66
	Nieuw-Vennip	77,61	12,73	90,34
	Br. op Langendijk	—,—	—,—	—,—
	Lisse	18,75	24,84	43,59
	Opperdoos	—,—	—,—	—,—
	Velzen	3,22 ^b	—,—	3,22 ^b
Samen	f 172,58 ^c	f 152,17 ^b	f 324,75 ^c	

RECAPITULATIE.

Classes.	1901.	1902.	Totaal.
Leeuwarden	f 48,81 ⁵	f 45,07	f 93,88 ⁵
Zwolle	„ 65,65	„ 56,14 ⁵	„ 121,79 ⁵
Apeldoorn	„ 63,24 ⁵	„ 65,42 ⁵	„ 128,67
Dordrecht	„ 91,79 ⁵	„ 92,64	„ 184,43 ⁶
Utrecht	„ 86,32	„ 85,80	„ 172,12
's Gravenhage	„ 92,94	„ 86,25 ⁵	„ 179,19 ⁵
Haarlem	„ 172,58	„ 152,47 ⁵	„ 325,05 ⁵
Samen	f 621,34 ⁵	f 583,81	f 1205,15 ⁵
Collecten samen			f 1205,15 ⁵
Giften „			„ 915,95 ³
½ overwinst scheurkal. en jaarb. 1902			„ 172,06 ⁵
Restitutie van 4 stud.			„ 585.—
Totaal ontvangst			f 2878,17 ⁵
Voord. saldo van het vorig jaar			„ 143,73
Totaal generaal			f 3021,90 ⁵
Totaal uitgaaf			„ 2326.—
Voord. saldo 1 Juli 1902			f 695,90 ⁵

De Penningmeester,

J. BOS Hzn.

Bijlage B.

Verslag van den Penningmeester der kas
voor Em. pred., pred.-wed. en -weezen.

Classes.	GEMEENTEN.	BEDRAG DER COLLECTEN		
		1901.	1902.	Totaal
LEEWARDEN.	Leeuwarden	f 5 -	f 7 52 ^b	f 12 52 ^a
	Steenwijk	5 15	1.50	9 65
	Groningen	5 50	7 25 ^c	12 75 ^d
	Harlingen	5 26	3 35	8 61
	Suawoude	1.50	1 25	2 75
	Emmer-Compascuum	0.53 ^d	1 05	1.58 ^e
	Midwolda	2 60	2.35	4 95
	Ulrum	2.94 ^b	1.75	4 69 ^f
	Valthermond	1 29	—	1 29
	Murmerwoude	—	2 98	2.98
	Assen	—	—	—
	Smilde	—	—	—
	Samen	f 29.78	f 32 01	f 61 79
ZWOLLE.	Zwolle	f 6 57 ^g	f 5 —	f 11 57 ^h
	Nieuw-Leusen	—	—	—
	Nieuw-Amsterdam	—	—	—
	Vroomshoop	—	—	—
	Almeloo	1 —	4.45	8.45
	Kampen	5.84 ⁱ	4.69 ^j	10.54
	Lutten	2.33	1.90	4.23
	de Krim	6.05	2.97	9.02
	Elburg	2 28 ^k	4	6.28 ^l
	Enschede	12.45	12.22	24 67
Zwartsluis	1 66	—	1.66	
Samen	f 41 19 ^m	f 35 23 ⁿ	f 76.43	
APELDOORN.	Apeldoorn	f 6.15	f 9 95	f 16.10
	Hatterwijk	—	—	—
	Harderwijk	—	—	—
	Arnhem	8 60	4. —	12 60
	Wageningen	—	—	—
	Tenge	3.93	8.35	12.28
	Deventer	2.24 ^o	1.54 ^p	3.79
	Aalten	10.56	6.48 ^q	17 04 ^r
	Doesburg	—	8.75	8.75
Samen	f 31.48 ^s	f 39.08	f 70.56 ^t	

Classes.	GEMEENTEN.	BEDRAG DER COLLECTEN.		
		1901.	1902.	TOTAAL.
DORDRECHT.	Dordrecht	f 17.—	f 16 —	f 33 —
	Zierkzee	" 16.15	" 15 25	" 31 40
	's Gravendceel	" 12.50	" 11 50	" 24 —
	Sliedrecht	" 6 66	" 4 75	" 11 41
	Oud-Beierland	" —.—	" 5 40	" 5 40
	Dussen	" —.—	" —.—	" —.—
	Barendrecht	" —.—	" —.—	" —.—
	Vlissingen	" 2.—	" —.—	" 2 —
	's Gravemoer	" 5.50	" —.—	" 5.50
	Samen	f 59.81	f 52 90	f 112 71
'T RECHT.	Utrecht	f 24.04	f 23 42 ⁵	f 47 46 ⁵
	Culemborg	" 2 08	" 1.11	" 3 19
	Amersfoort	" 4 52	" —.—	" 4 52
	Woerden	" —.—	" 3 78	" 3 78
	Baarn	" —.—	" —.—	" —.—
	Noordeloos	" 9.62	" 9 67	" 19 29
	Bunschoten	" 11 60	" —.—	" 11 60
	Zeist	" —.—	" —.—	" —.—
	Veenendaal	" —.—	" 3.35	" 3 35
	Samen	f 51 86	f 41.33 ⁵	f 93 19 ⁵
' GRAVENHAGE.	's Gravenhage	f —.—	f 36 44	f 36 44
	Rotterdam	" 15.33 ⁵	" 15.45 ⁵	" 30 79
	Gouda	" 5.96 ⁵	" —.—	" 5 96 ⁵
	Delft	" —.—	" 3 45	" 3 45
	Schiedam	" —.—	" —.—	" —.—
	Maassluis	" 2 65	" —.—	" 2 65
	Aarlanderveen	" 1 60	" —.—	" 1 60
	Boskoop	" 6.40 ⁵	" 5 53	" 11 93 ⁵
	Alphen-Oud-hoorn	" 4 45	" 9 56	" 14.01
	Nieuwpoort	" —.—	" —.—	" —.—
Samen	f 36.40 ⁶	f 70.43 ⁵	f 106.84	
HAARLEM.	Haarlem	f 18 48	f 20.59	f 39.07
	Zaandam	" 5.—	" 5 82	" 10.82
	Urk	" 4.72 ⁵	" 5.—	" 9.72 ⁵
	Amsterdam	" 22.46	" —.—	" 22.46
	Nieuw-Vennip	" —.—	" —.—	" —.—
	Broek op Langedijk	" 15 12	" 11.03	" 24 15
	Lisse	" 13 13 ⁵	" 13.—	" 26.13 ⁵
	Opperdoes	" —.—	" —.—	" —.—
	Velzen	" —.—	" —.—	" —.—
Samen	f 76.92	f 55.41	f 132.36	

R E C A P I T U L A T I E :

Classes.	1901.	1902.	Totaal.
Leeuwarden	f 29.78	f 32.01	f 61.79
Zwolle	" 41.19 ⁵	" 35.23 ⁵	" 76.43
Apeldoorn	" 31.48 ⁵	" 39.08	" 70.56 ⁵
Dordrecht	" 59.81	" 52.90	" 112.71
Utrecht	" 51.86	" 41.33 ⁶	" 93.19 ⁵
's Gravenhage	" 36.40 ⁶	" 70.43 ⁵	" 106.84
Haarlem	" 76.92	" 55.44	" 132.36
Samen	f 327.45 ⁵	f 326.43 ⁵	f 653.89
Collecten samen			f 653.89
Giften "			" 29.50
Voordeelig saldo vorig jaar			" 1907.06
Totaal ontvangst			f 2590.45
Totaal uitgaaf			" 602.50
Voordeelig saldo 1 Juli 1902			" 1987.95

De Penningmeester ,
J. BOS Hzn.

Bijlage C.

STAAT van ontvangst en uitgaaf over het boekjaar 1901/1902, overgelegd door den Penningmeester der Theologische School van de Christelijke Gereformeerde Kerk, bij diens verslag ter Curatorenvergadering te 's Gravenhage den 8 Juli 1902.

Classes.	GEMEENTEN.	COLLECTEN.			Samen
		1e.	2e.	3e	
LEEWARDEN.	Leeuwarden	f 11,22	f 8,—	f 11,78 ⁵	f 31,— ⁵
	Groningen	12,12 ⁵	8,46 ⁵	39,50	51,09
	Harlingen	4,75	4,12 ⁵	6,66	15,53 ⁵
	Emmer-Compascuum	1,12	1,—	1,25 1,13 ⁵	4,50 ⁵
	Midwolda	2,50	2,50	—	5,—
	Ulrum	3,38	5,20	5,41 ⁵	13,99 ⁵
	Valthermond	3,10 ⁵	3,65	—	6,75 ⁵
	Steenwijk	5,75	5,65	—	11,40
	Suawoude	2,—	1,38	2,56	5,94
	Murmerwoude	3,05	2,62 ⁵	—	5,67 ⁵
	Smilde	2,03	2,—	—	4,03
	Assen	2,30	1,60	—	3,90
		f 53 33	f 46,19 ⁵	f 59,30 ⁵	f 158,83
ZWOLLE.	Zwolle	f 10 30	f 11,80	f 11,02	f 33,12
	Vroomshoop	—	—	—	—
	Almeloo	8,16	10,25	—	18,44
	Kampen	9 05	8,27 ⁵	7,13	24,45 ⁵
	Nieuw-Amsterdam	—	—	—	—
	Lutten a/d Dedemsv	3,61	3,27 ⁵	3,85 ⁵	10,77
	De Krim	8,04	7,09	—	15,13
	Zwartsluis	2,43	1,62 ⁵	1,31	5,36 ⁵
	Elburg	2,34 ⁵	3,—	4,70	11,04 ⁵
Enschede	14 56	18,63	36,20	69,39	
	f 59 49 ⁵	f 63,97 ⁵	f 64,24 ⁵	f 187,71 ⁵	

Classes.	GEMEENTEN.	COLLECTEN			Samen.
		1e.	2e.	30.	
APELDOORN.	Arnhem	f 12 50	f 7 10	f 6,—	f 25,60
	Wageningen	—	—	—	—
	Apeldoorn	20,41	11,—	10,53 ⁵	41,94 ⁵
	Teuge b/Twelloo	7,48 ⁵	7,26	6,28	21,02 ⁵
	Deventer	2,58	—	—	2,58
	Hatterm	—	—	—	—
	Harderwijk	4,05	—	—	4,05
	Aalten	10,70	13,85	—	24,55
	Doesburg	9,40	9,70	18,25	37,35
	f 67,12 ⁵	f 48 91	f 41 06 ⁵	f 157,10	
DORECHT.	Dordrecht	f 15,45	f 15,—	f 13.	f 43,45
	Zierikzee	35,30	40,50	—	75,80
	's Gravendeel	11,27 ⁵	10,83 ⁵	—	22,11
	Sliedrecht	5,—	—	—	5,—
	Oud-Beierland	7,81 ⁵	5,65	9,51 ⁵	22,98
	Dussen	6 37	5 23	—	11,60
	Barendrecht	4,47	—	—	4,47
	Vlissingen	4,63 ⁵	1,65 ⁵	—	6,29
	's Gravemoer	6,15	5,72 ⁵	—	11,87 ⁵
	f 96,46 ⁵	f 84,59 ⁵	f 22 51 ⁵	f 203,57 ⁵	
UTRECHT.	Utrecht	f 21,94	f 24,38	—	f 46,32
	Culemborg	—	—	—	—
	Amersfoort	4,10	4 52 ⁵	—	8,62 ⁵
	Woerden	3,30	—	—	3,30
	Baarn	—	—	—	—
	Noordeloos	22,66	17,—	f 4,62	44,28
	Bunschoten	23,—	24,05	—	47,05
	Zeist	—	—	—	—
	Veenendaal	1,90	2 45	—	4,35
	f 76 90	f 72,40 ⁵	f 4 62	f 153,92 ⁵	
's GRAVENHAGE.	's Hage	f 9 65	f 30,49	f 40,35	f 80,49
	Rotterdam	18,—	8,01 ⁵	—	26,01 ⁵
	Gouda	4,76	4,67	—	9,43
	Delft	6,50	5 50	5,35	17,35
	Schiedam	—	—	—	—
	Maassluis	8,34	5 06	—	13,40
	Aarlanderveen	2 35	2,—	—	4,35
	Boskoop	8,61 ⁵	5,28 ⁵	—	13 90
	Alphen	12,75	7,27	5,57 ⁵ 3,05	28,61 ⁵
	Nieuwpoort	4,67 ⁵	3,33 ⁵	7,76	15,77
	f 75,64	f 71,65 ⁵	f 62,08 ⁵	f 209,38	

Classes.	GEMEENTEN.	COLLECTEN.			Samen.
		1e	2e	3e.	
HAARLEM.	Haarlem	f 24,39	f 22,19	f 19,70	f 66,28
	Zaandam	" 4 —	" 8 77 ⁵	—	" 12,77 ⁵
	Urk	" 7 85	" 3,86	" 10, —	" 21,71
	Amsterdam	" 40,39	" 41,03	—	" 81,42
	Nieuw Vennepe	—	—	—	—
	Broek o' Langendijk	" 19,35 ⁵	" 10,85	" 18, —	" 48,20 ⁵
	Lisse	" 5, —	" 9,13 ⁵	—	" 14,13 ⁵
	Oppeidoes	" 2,14	" 3,15	—	" 5,29
	Velzen	—	—	—	—
	f 103,12 ⁵	f 98,99	f 47,70	f 249,81 ⁵	

RECAPITULATIE.

Classis Leeuwarden	f 53,33	f 46,19 ⁵	f 59,30 ⁵	f 158,83
" Zwolle	" 59,49 ⁵	" 63 97 ⁵	" 64,24 ⁵	" 187,71 ⁵
" Apeldoorn	" 67,12 ⁵	" 48,91	" 41 06 ⁵	" 157,10
" Dordrecht	" 96,46 ⁵	" 84 59 ⁵	" 22,51 ⁵	" 203,57 ⁵
" Utrecht	" 76,90	" 72,40 ⁵	" 4,62	" 153,92 ⁵
" 's Gravenhage	" 75,64	" 71,65 ⁵	" 62,08 ⁵	" 209,38
" Haarlem	" 103,12 ⁵	" 98,99	" 47,70	" 249,81 ⁵
	f 532,08	f 486,72 ⁵	f 301,53 ⁵	f 1320,34

De collecten beloopt volgens vorenstaande recapitulatie te zamen	f 1320,34
" giften	" 742,52
" collegegelden	" 1080, —
" examengelden	" 60, —
" halve zuivere opbrengst van jaarboekjes en scheurkalenders	" 172,06 ⁵
" huishuur van mevr Hansen	" 500, —
Het saldo in kas boekjaar 1900/1901	" 385,53 ⁵

Samen aan ontvangst	f 4260,46
De gezamenlijke uitgaven over het boekjaar 1901/1902 beloopt	" 4122,81

Saldo in kas op 1 Juli 1902 f 187,65

Haarlem, 1 Juli 1902.

J. SCHOTEL Jr.,
Penningmeester.

Alphabetisch Register

op de Notulen van de Synode der Christ. Geref. Kerk,
gehouden te Utrecht op 22, 23 en 24 Juli 1902.

	Bladz.
Aanweming van leden uit andere kerkgemeenschap	7 v., 27 v.
Afgevaardigden	6 v.
Attestatiën	29.
Beroepsbrief	21.
Boeken v. d. penningm. der kassen v. Opl. en Em.-pr., pr.-wed. en -weezen	15, 21.
Candidaat afgewezen bij 't peremptoir examen	24.
Classicale vergaderingen	28 v.
Collecten	29.
Commissie bedoeld in Art. 49 D. K.	24 v.
Curatorium der Theol. School	15.
Drankverkoopers	22 v.
Eed tegen de Simonie	15.
Kerkvisitatie	29.
Noord-Amerika	6, 7 -9, 30.
Opening enz. der Synode	3—6.
Peremptoir examen	14, 24 v.
Protesten	13, 14 v., 16, 20 v.
Sluiting der Synode	29 v.
Spiritisme	7 v.
Synode 1903	29.
Telegram aan H. M. de Koningin	9.
Telegram van H. M. de Koningin	19.
Theologische School	15, 21, 25—27.
Vergaderen in comité	9—13.
Verslag der Synodale Commissie	13.
Verslag van Curatoren der Theol. School	25 v.
Verslag van den Penningmeester der Theol. School	13, 38— 40.
Verslagen v. d. Penningm. der kassen v. Opl. en Em.-pred., pred.-wed. en -weezen	13, 32— 37.
Vertrek van predikanten binnen het jaar	16 v.
Weduwen van „leerende ouderlingen”	17— 19.
Weezenverzorging	19 v.
Zondagsschoolverenigingsbond	13 v.